

**РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
КЗП(ПТ)О «КИЇВСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ КОЛЕДЖ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ» В
УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПОВОЄННОГО ЧАСУ**

Наталія Писарець,

*заступник директора з навчальної роботи, викладач української мови
комунального закладу професійної (професійно-технічної) освіти
«Київський коледж технологій та дизайну», Київ, Україна*

Анотація. В умовах воєнного часу, в епоху науково-технічного прогресу та тотальної цифровізації усіх сфер життя сучасного соціуму, у вирі та розмаїтті джерел, каналів, шляхів пошуку інформації та її впливу на людину XXI ст., в ситуації серйозних викликів перед професійно-технічною освітою виникає необхідність суттєвого переформатування освітнього середовища та процесу на змішану форму, посилення потреби у вдосконаленні фахових компетентностей педагогічних працівників, у покращенні медіаграмотності усіх учасників освітнього процесу.

Ключові слова: інформаційна компетентність, медіаграмотність, змішана форма навчання, форми і методи роботи з матеріалом у підготовці до уроку та в позанавчальній сфері, активізація пізнавальної діяльності здобувачів освіти за допомогою медіаресурсів.

**DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF TEACHING EMPLOYEES OF KZP(PT)O
"KYIV PROFESSIONAL COLLEGE OF TECHNOLOGY AND DESIGN" IN WAR AND POST-WAR TIMES**

Natalia Pisarets,

*deputy director for educational work, Ukrainian language teacher of a professional
communal institution (vocational and technical) education "Kyiv College technologies and
design", Kyiv, Ukraine*

Abstract. In the conditions of wartime, in the era of scientific and technical progress and the total digitalization of all spheres of life in modern society, in the whirlwind and variety of sources, channels, ways of finding information and its influence on a person of the 21st century, in a situation of serious challenges before vocational and technical education arises the need for a significant reformatting of the educational environment and process to a mixed form, increasing the need to improve the professional competencies of pedagogical workers, to improve the media literacy of all participants in the educational process.

Keywords: information competence, media literacy, mixed form of education, forms and methods of working with material in preparation for the lesson and in the extracurricular sphere, activation of cognitive activity of students with the help of media resources.

Відповідно до сучасних напрямків модернізації змісту української освіти, вирішення нагальних питань та ресурсів через повномасштабне вторгнення, долаючи перепони та ризики від безпосередньо щоденної загрози життю учасникам освітнього процесу та самого безперервного функціонування закладів освіти на перший план все наполегливіше та потужніше виходять необхідність вдосконалення гнучких навичок, дотримання інформаційної гігієни, поповнення знань, умінь, досвіду саме перевірки матеріалу до уроків, занять, позаурочної діяльності, його фільтрування на достовірність, правдивість, впевнене використання відповідних програм, додатків, платформ тощо, необхідних для відсікання фейків, користування надійними фактами, уникнення впливу ворожої ІПСО,

підтримка педагогом ментального здоров'я свого та оточуючих, допомога здобувачам у захищеності від потрапляння у пастку ворожих агентів з розхитування, нестабільності, недовіри, розгубленості, дезорієнтації особисто та й загалом громадянського суспільства, елементарний захист дітей від шахрайських схем під час роботи в соцмережах та Інтернеті, під час підготовки до уроків як педагогів, так і вихованців тощо.

Сьогоднішній медіапростір, на жаль, має на меті не лише поінформування, не лише пропонує величезний вибір навчального матеріалу (який, до речі, стало зручно, швидко здобувати та легше поширювати), але й часто перетворюється на таку собі інформаційну війну – небезпечну, підступну, оскільки в Інтернеті, у мобільних додатках, у медіаресурсах, у соцмережах, у спільнотах часто не до кінця зрозуміло, з ким насправді відбувається спілкування по ту сторону екрану, хто заходить на сторінку, хто ховається за «аватаркою» чи заблокованим профілем.

Педагогічний колектив комунального закладу професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж технологій та дизайну» і, зокрема, методична комісія викладачів загальноосвітньої підготовки впритул стикнулися з необхідністю вдосконалення педагогічних компетентностей і в першу чергу інформаційної компетентності (або ж медіаграмотності) з встановленням карантинних обмежень в епідемічний період Covid-19, коли заклад освіти вимушено перейшов повністю на дистанційний формат освітнього процесу, а згодом і у воєнний період, коли дистанційна форма роботи змінилась на змішану форму, яка триває і по сьогодні і потрібно задіяти усі форми та методи роботи зі здобувачами, які опинились за кордоном, за межами столиці, у складних життєвих обставинах тощо.

У зв'язку з наявністю підводних каменів, потенційно небезпечним виворотом колосального об'єму сучасного медіаконтенту педагоги змушені чітко усвідомлювати, що на них покладається подвійна місія:

- 1) самому йти в ногу з часом і бути в курсі усіх новинок, публікацій, статей, мультимедійних ресурсів зі свого предмету (як знаних фахівців, так і блогерів, які задовольняють свої фінансові інтереси на відверто провокативних, епатажних заголовках);

- 2) подавати особистий приклад зваженої, спокійної, розсудливої, беземоційної, витриманої позиції громадянина, який уміє аналізувати, співставляти, перевіряти, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, критично мислити.

Відтак сьогодні кожен філолог, математик, фізик, біолог, історик, географ та інші колеги мусять бути готовими до негативного впливу на здобувачів під час їх самостійної роботи, проєктної, дослідницької діяльності, підготовки виступів, доповідей, презентацій шляхом розкручування сумнівними особами, псевдожурналістами, блогерами, публічними людьми своїх сайту, каналу, групи у соцмережах, до ошуканства, маніпуляції, нав'язування готової думки, впливу на колективну свідомість, до відвертого перекручування інформації та подачі її так, аби вона йшла врозріз з науковою думкою, з усталеною методикою викладання у закладі освіти та ін. Тому мета сучасного викладача (особливо загальноосвітньої підготовки, який у системі професійно-технічної освіти стикається з проблемою низької мотивації здобувачів до шкільних предметів) – допомагати, роз'яснювати, прищеплювати навички компетентного споживання будь-якого медіапродукту, активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти засобами медіапростору.

З метою вдосконалення інформаційної, цифрової компетентності викладачі коледжу:

- активно зареєструвалися та пройшли 3-рівневий курс інформаційних технологій від Google, по закінченні якого успішно отримали сертифікати;
- долучаються до порталу «Медіаосвіта та медіаграмотність»;
- працюють з посібниками «Основи медіаграмотності», «Медіаграмотність та критичне мислення на уроках суспільних дисциплін», «Медіаосвіта в умовах воєнних дій», «Війна нашими медіаочима»;
- долучалися до вебінару «Медіаосвіта через оптику війни: виклики та нові змісти», до онлайн-дискусії «Медіаосвіта в огні або як руйнуємо російську пропаганду»;
- опрацювали новий закон «Про медіа»;
- долучилися до всеукраїнського місячника з медіаграмотності;
- заслухали доповідь викладача предмету «Громадянська освіта» про основні розділи та теми, які продумано та ґрунтовно включено до вивчення старшокласниками (безпека в Інтернет-середовищі, правила ведення власної сторінки та доступ до конфіденційної інформації тощо);
- приєдналися до Всеукраїнського уроку єдності «Як не вестися на маніпуляції та залишатися згуртованими»;
- активно та плідно використовують у щоденній роботі потужності і можливості ресурсів та проєктів «НотаСнота», «Фільтр» та ін.

Відпрацювавши навички перевірки усього розмаїття інформації у світовій «павутині», механізмів протидії фейкам, які нині заповнили і освітній простір, на жаль, теж, викладачами ведеться ґрунтовна робота з інформаційної безпеки здобувачів, починаючи з пояснення механізмів ІПСО, маніпуляцій (простота і зрозумілість заголовків, месенджів у соцмережах, емоційність, близькість та буденність піднятої теми, розрахунок на небайдужість та реакцію читачів ...), методів ведення пропаганди до дієвих кроків з ретельної і регулярної практичної роботи та боротьби з фейками (покрокова інструкція з їх розвінчування, якою б правдоподібною інформація не була подана).

Так, зокрема, лєвова частка інформаційної гігієни припадає сьогодні на гуманітарну складову державних стандартів та освітніх програм, оскільки найпоширенішими маніпулюваннями є й досі - на мовному питанні та історичному ґрунті. Викладачам української мови, наприклад, доводиться не лише акцентувати увагу здобувачів на актуальності та важливості вивчення рідної мови під час війни, збагаченні словникового запасу, піднесенні культури мовлення, зацікавленості у питомій українській лєксії, її шляхах становлення та вимушених видозмін через багатовіку експансію та поневолення українського народу, а й напрацьовувати мовну «ревізію» шляхом аналізу сучасних поезій, літературно-критичних статей, постів у соцмережах, прозових новинок, мемів та зняття штампів радянської пропаганди з класичних творів та відомих постатей у вітчизняній літературі (чи належить, наприклад, Тарасу Шевченку відома сьогодні поезія «Отак подивишся здаля...», чи автором популярного вірша «Коли закінчиться війна, я розцілюю всі ікони...» є саме Ліна Костенко, чи дійсно українська мова посідає друге місце у світі за милозвучністю, чому надбання легендарної Лєсі Українки комуністична влада приписувала борцеві за соціалістичні цінності, чи можливим за фактажем є популярне зображення в медійному просторі Тараса Шевченка та Лєсі Українки вдвох як товаришів та друзів у боротьбі за ідеали української волі та свободи тощо). Викладач історії мусить

ретельно, чітко, грамотно, професійно, обгрунтовано, виважено пояснювати підростаючому поколінню причини процесів декомунізації та деколонізації, розвіювати штучно створені з метою очернення та осквернення наших національних героїв міфи про відомих історичних постатей та громадських діячів, про марність і нелогічність популістських закликів з ворожого стану щодо необхідності відновлення Радянського Союзу, про важливість відроджувати, знати, плекати пам'ять свого роду, свого краю, своєї Батьківщини (з цією метою ведеться пошукова робота зі збору інформації здобувачами освіти зі своєю родиною про участь дідусів та бабусь у II Світовій Війні, про жертви Голодому та сталінського терору, про матеріальну та культурну спадщину предків, запис спогадів та свідчень старожилів, свідків трагедій українського народу, співставлення фактів та викривленої інформації з підручників доби до 1991 року, аналізуються та пояснюються сьгоднішні перейменування вулиць, парків, площ, скверів столиці та місць проживання здобувачів тощо). Викладачем географії співставляються кордони на картах нашої держави в різні історичні періоди та часи, пояснюються соціальні зміни та міграційні процеси, відсіюються «розпіарені» фейки, вправно поширені російськими пропагандистськими медіа та підступно замінені на кадри з Малайзії, Індії, Пакистану про підриг Каховської ГЕС. Викладач предмету «Захист України» не лише дбає про національно-патріотичне виховання підростаючого покоління, використовуючи багатство відео та аудіотек, цікаві документальні фільми, журналістські проєкти, інтерв'ю публічних осіб, аналіз щоденних тактик і стратегій з фронту, не лише проводить системну, чітко сплановану роботу з сучасної і нагальної довійськової підготовки, з мінної безпеки, долучається до спортивно-масових змагань, а й спільно зі здобувачами систематизує зображення сучасних муралів з Героями сьгодення, поповнює куточок бойової слави та збирає експонати Музею свідчень війни, що дуже згуртовує творче та креативне учнівське самоврядування, сприяє критичному мисленню, свідомому, небайдужому, активному ставленню юнаків та дівчат до подій в країні.

В умовах потужної медійної війни, щоденної хвилі маніпуляцій та психологічних атак (коли ворог не гребує жодними засобами, коли в тилу, за його задумом, має діяти і сильно впливати на «маси» відверта брехня та вигідна пропаганда), саме за чіткою, злагодженою, системною роботою педагогічного складу закладів освіти з цифрової грамотності та інформаційної гігієни, за вдосконаленням цієї професійної компетентності багато в чому криються і можливість належного спротиву, гідної відсічі маніпуляціям, і сформованість таких моральних категорій у молоді як розсудливість та виваженість, і розвиток критичного мислення та встановлення причинно-наслідкових зв'язків, і свідомо громадянська позиція. Ця ж робота має не припинятися і у повоєнний період, оскільки реалії сьгодення невтішно свідчать, що лінія фронту вийшла далеко за межі безпосередньо поля бою.

Список посилань

Іванов, В.Ф. , & Волошенюк, О. В. (Ред.-упоряд.). (2012). *Медіаосвіта та медіа грамотність: підручник* (В.В. Різун, Ред). Центр вільної преси.

Скиба, М. М. (2011). Медіаграмотність майбутніх соціальних педагогів: основні характеристики. *Вісник Черкаського університету*, 203 (3), 109-113.